

هنگام تولد حضرت زینب(س)، رسول خدا(ص) او را بوسید و صورت به صورتش گذاشت و فرمود: جبرئیل، به من خبر داده که این دختر، در مصیبت‌ها و بلاها و شدائد، شریک حسین(ع) من است. هر کس بر زینب گریه کند، اجر و ثوابش مانند کسی است که بر برادرانش حسن و حسین(ع) گریه کرده باشد.

حضرت زینب کبری(سلام الله علیها) در پنجم جمادی الاولی سال پنجم یا هفتم هجری، در شهر مدینه به دنیا آمد. [1] وقتی ایشان متولد شد، حضرت زهرا(سلام الله علیها)، او را نزد حضرت علی(علیه السلام) آورد و و به آن حضرت گفت که نامی بر این مولود بگذار. حضرت فرمودند که من بر پیغمبر خدا سبقت نمی‌گیرم. در این موقع رسول خدا(صلي الله عليه واله) به سفر رفته بودند وقتی از سفر برگشتند، علی(علیه السلام) به ایشان عرضه داشت که خدا به دخترت زهرا، دختری داده شما نام او را تعیین فرماید. پیغمبر(صلي الله عليه واله) فرمودند فرزندان فاطمه، فرزندان من است و اختیارشان با پروردگار است. لذا منتظر وحی خدا می‌باشم. در همان وقت جبرئیل نازل شد و عرض کرد: خدا تو را سلام می‌رساند و می‌فرماید نام این نوزاد را زینب بگذار زیرا ما در لوح محفوظ این نام را برای این مولود نوشته‌ایم. [2]

ویژگی‌ها حضرت زینب(سلام الله علیها)

حضرت زینب(سلام الله علیها) ملقب به، عقیله بنی هاشم و عقیله الطالبین بود. عقیله، زن کریمه را می‌گویند که در بین فامیل بسیار عزیز و در خاندان خود ارجمند باشد. [3]

حضرت زینب(سلام الله علیها) چهره‌ای نورانی همچون ماه داشت. پیامبر(صلي الله عليه واله) در هنگام تولد او فرموده بود به همه حاضرین و غائبین اتم بگوید که این دختر را محترم بدانند که نمونه و نماینده خدیجه کبری(سلام الله علیها) است. [4]

حضرت سجاد(علیه السلام) در وصف عمه‌اش زینب(سلام الله علیها) فرمود:

«انت بحمدالله عالمة غیر مُعَلِّمة، قهمة غیر مُفَهِّمة»

«عمه جان! به حمدالله، دانش تو دانشی الهی است و فهمی که در قلب شریف تو وجود دارد از منبع فیض الهی است» [5]

ایشان به مدت پنج سال، وجود مبارک پیامبر اکرم(صلي الله عليه واله) و فامه زهرا(سلام الله علیها) را درک کرد و این پنج سال فرصتی بود که از نور وجود این دو دردانه زمان بهره گیرد، در دامان پر مهر و عطوفت آنان رشد نماید، از جرعه‌های معرفت سیراب شود و حدیث صبر و استقامت در دفتر وجودش بنگارد.

هنگام تولد حضرت زینب(سلام الله علیها)، رسول خدا(صلي الله عليه واله) او را بوسید و صورت به صورتش گذاشت و فرمود:

جبرئیل، به من خبر داده که این دختر، در مصیبت‌ها و بلاها و شدائد، شریک حسین(علیه السلام) من است. هر کس بر زینب گریه کند، اجر و ثوابش مانند کسی است که بر برادرانش حسن و حسین(علیه السلام) گریه نموده باشد. [6]

آن حضرت، در طول حیات خود، همراه با امامان زمان خویش در مسائل سیاسی و اجتماعی شرکت فعال داشت و تا آخرین لحظات در کنار آنها بود.

1- نیابت از امام حسین(ع): از ویژگی‌های حضرت زینب(سلام الله علیها)، نیابت از امام حسین(علیه السلام) می‌باشد و از جمله القاب آن مخدنه نائبه الحسین(علیه السلام) است. [7] این ویژگی مخصوص زینب کبری(سلام الله علیها) بوده است.

2- همراهی در سفر کربلا: هنگام حرکت به سوی کربلا، همراه برادر عازم این سفر پر بلا شد تا برادرش را در انجام امر الهی با صبر و استقامت یاری کند. حضرت ابا عبدالله الحسین(ع)، در واپسین لحظات عمر شریف خود سفارشات به خواهر نمود و رسالت تبلیغ واقعه کربلا را بر دوش ایشان گذارد و زینب کبری(سلام الله علیها) هم در انجام رسالت خویش ذره‌ای کوتاهی نکرد و هر چه در توان داشت به کار برد تا اسلام زنده بماند.

3- پس از شهادت برادر: مهمترین خدمت حضرت زینب(سلام الله علیها)، پس از شهادت امام حسین(علیه السلام) هدایت و رهبری، حفاظت و مراقبت از اسراء، دلداری دادن به شهید داده‌ها و همچنین حفاظت از جان امام سجاد(علیه السلام) و رساندن پیام عاشورا و شهادی کربلا به گوش جهانیان بود. او با خطبه‌های خود توانست از اسلام و حیثیت آن دفاع کند و پاسخ گوی یاهو سرابی‌های یزید و یارانش باشد. ایجاد تحول و انقلاب در کوفه و شام و جاهای دیگر، و بسیاری از کارها که حضرت زینب کبری(سلام الله علیها) در جریان اسارت انجام داد، تنها بخشی از خدمات آن مخدنه در قیام عاشورا بود، اگر زینب کبری(سلام الله علیها) آن خدمات ارزنده را به اسلام ارائه نمی‌داد، نهضت عاشورا، راهبری پس از شهادت سیدالشهدا نمی‌داشت، اسرا و خصوصاً اطفال، جانانشان در خطر قرار می‌گرفت و امام سجاد(علیه السلام) که جانشین امامت بعد از امام حسین(علیه السلام) بود از خطر مرگ حفظ نمی‌شد و پیام کربلاء به شهرهای دیگر ابلاغ نمی‌شد و در نتیجه نهضت عاشورا، پایان خوب و پیروزمندانه‌ای نمی‌داشت.

عمر شریف این بانوی بزرگوار 56 سال است. در آخر عمر ایشان در مدینه منوره، قحطی پیش آمد. شوهرایشان، جناب عبدالله بن جعفر مزرعه‌ای در شام داشت. ناچار به اتفاق او به شام حرکت کردند و در آنجا حضرت زینب(سلام الله علیها) از دار دنیا رفت. قبر شریفش هم در همان محوطه‌ای که متعلق به عبدالله بن جعفر بود دفن گردید. وفات آن مخدنه در چهاردهم ماه رجب در سن 62 گفته شده است و بعضی پنجم ماه رجب 62 را به عنوان تاریخ وفات ایشان ذکر کرده‌اند. [8] ولی در خصوص مکان و قبر آن حضرت اختلاف است.

در جنوب شرقی دمشق در هفت کیلومتری آن، شهری وجود دارد بنام شهر زینب. این محل که راویه نام دارد، بدون تردید محل دفن شخصی به نام ام‌الکلتوم است. اما بین علما اختلاف نظر وجود دارد که این شخص کیست؟

عده‌ای می‌گویند آن-که در راویه دفن است، یکی از امامزاده هاست ولی زینب کبری نیست. برخی دیگر می‌گویند ام‌الکلتوم کنیه حضرت زینب است و راویه قبر زینب کبری است. عده‌ای دیگر از علما نظرشان بر این است که زینب کبری در مدینه مدفون می‌باشد. مرحوم سید محسن امین در جلد سی و سوم اعیان الشیعه چنین نظری دارد.

روایاتی هم در کتاب‌های طراز المذهب، بحر المصایب، انوار الشهاده وجود دارد که به استناد آنها می‌توان گفت که زینب کبری(سلام الله علیها) در هفت کیلومتری دمشق، در روستای راویه مدفون است. [9] ولی به هر حال، هنوز هم محل دفن ایشان، محل اختلاف میان علما است.

پي نوشت :

- [1] . اصفهاني عمادزاده؛ حسين؛ زندگي حضرت زينب (سلام الله عليها)، محمد، ن چ: 4، چ: احمدی، سال: 1367، ص 47
- [2] . همان؛ زندگي حضرت زينب (سلام الله عليها) ص 47
- [3] . همان؛ زندگي حضرت زينب (سلام الله عليها) ص 48
- [4] . فضائلي؛ حيتا...؛ مرد آفرين روزگار زندگي حضرت زينب کبري (سلام الله عليها) ارشاد اسلامي، چ: ارشاد، ن چ: اول سال: 1368، ص 10
- [5] . دستغيب شيرازي؛ عبدالحسين؛ زندگاني فاطمه الزهرا (سلام الله عليها) و حضرت زينب (سلام الله عليها) علميه السلاميه، بي تا، بي جا، ص 17
- [6] . همان؛ مرد آفرين روزگار؛ ص 11
- [7] . بوته کار حسن؛ زينب کبري (سلام الله عليها) عقيله بني هاشم، بهار، چ: فروردين، ت: 1375 ن، اول ص 176
- [8] . همان؛ زندگي حضرت فاطمة الزهرا (سلام الله عليها) و حضرت زينب (سلام الله عليها) . ص 14
- [9] . همان، زينب کبري عقيله بني هاشم، ص 276

نويسنده: طيبه عطايي

خيرگزارى فارس